بسم الله الرحمن الرحیم

اول فصل

عمومي موضوعات

اول مبحث:

په دې مبحث کې په لاندې موضوعاتو باندې بحث کوو.

د ملګرو ملتونو د سازمان پیدایښت، خصوصیات، اهداف او اصول ، غړیتوب، د غړیتوب ځنډول او د غړیتوب ځخه وتل، د عضویت د حاصلولو طرزالعمل.

اول جز: د ملګرو ملتونو د سازمان پیدایښت:

کله چې په ۱۹۳۹م کال کې المان په چکسلواکیا حمله وکړه او د فرانسې او انګلستان لخوا ورته التې ماتم ورکړل شو؛ مګر المانیانو کومه اعتنا ونکړه او خپل پیشرفت ته یې دوام ورکړ نو فرانسه او انګلستان هم عملاً جنګ ته داخل شو او پدې ترتیب د نړی زیات شمیر هیوادونه د یوې او بلې خوا سره د کمک دپاره ودریدل او عملاً وهم نړیوال جنګ [illegible] شوه او د جامعه الملل سازمان ناکامي په ثبوت ورسېده او د همدې وخت یعنی ۱۹۳۹ م کال ځخه تر ۱۹٤٥ م کال پورې نوموړی جنګ دوام درلوده د دې جنګ په دوام کښې بیا د نړیوالو سره دا فکر پیدا شو چې باید په نړیواله سطحه داسې یو سازمان موجود وي چه په آینده کښې ددې جنګونو مخه ونیسي. د ۱۹٤۲ م کال د جنوري په لمړئ نیټه د

ketabton.com - The Digital Library

متحدینو لخوا یا هغه هیوادونه چه د المان په مقابل کښې ولاړ ؤ او شمیر یې ۲٦ هیوادونو ته رسېدل، یوه اعلامیه خپره شوه چې پدې اعلامیه کښې د لمړئ ځل لپاره د ملگرو ملتونو د سازمان نوم یاد شوی ؤ چه داسې سازمان باید ایجاد شي چه په اینده کښې د جنگونو مخه ونیسي او د دې نوم باید ملگرې ملتونه وي پدې اعلامیه کښې علاوه ددې څخه د محوري ملکونو په مقابل کښې د نهایي کامیابۍ پورې د جنگ په دوام تینگار شوي ؤ، ددې څخه وروسته په ۱۹٤۳ م کال کښې نورو درې هیوادونو چه د متحدینو د قواوو هیوادونه یعنې امریکا، انگلستان او شوروي اتحاد څخه عبارت ؤ. د نومورو هیوادونو خارجه وزیرانو په ۱۹٤۳ م کال د اکتوبر په میاشت کښې په مسکو کښې یو کانفرانس دایر کړل او پدې کانفرانس کې د ملگروملتونو د سازمان په جوړیدو تاکید وکړ بیا د همدې ۱۹٤۳ م کال د دسمبر په میاشت کښې د پورته ذکر شوو ملکونو رئیسانو د خپلو ملکونو خارجه وزیرانو طرحه تاید کړه چه د رئیسانو غونډې په تهران کښې صورت نیولې ؤ او بیا ۱۹٤٤ م کال کښې د خلورو قوي هیوادونو رئیسانو چه درې یې پورته ذکر شوي او یو ورسره د چین هیواد هم ورزیات شوه. د اگست د میاشتې څخه تر اکتوبر تر میاشتې پورې د امریکا د متحده ایالاتو د واشنگتن د ښار په یو عمارت کښې چې(Dumbarton Oaks) په نوم یادیده یوه طولاني غونډه جوړه کړه چه پدې غونډه کښې د امریکا، انگلستان،

ketabton.com - The Digital Library

فرانسي او شوروي اتحاد نماينـدګانو د ملګروملتـو د سازمان د منشور د يوې مسودې په حيث تيار کړ همدارنګه په ۱۹۴۵م کال د فبروري په مياشت کښې د امريکا، شوروي او انګلستان د هيوادونو رئيسانو د شوروي اتحاد د کريما ايالات د يلتا په ښار کښې يو کانفرانس داير کړ چې پدې کانفرانس کې نوموړو درې قوي دولتونو دا پريکړه وکړه چې بايد په ۱۹۴۵ م کال د اپريل د مياشتې په ۲۵ نيټه د امريکا د سانفرانسيسکو په ښار کې يو کانفرانس داير شي او پدې کانفرانس کې بايد د ملګروملتونو منشور تصويب او امضا شي د پورته پريکړې په اساس په ۱۹۴۵م کال کښې د امريکا د سانفرانسيسکو په ښار کښې کانفرانس جوړ شو چې د اپريل د ۲۵ څخه يې د جون د ۲۶ نيټې پورې دوام درلوده او همدا د دوهم نړيوال جنګ د پای ورځې هم وې چه د جون په ۲۶ نيټه د ملګروملتونو منشور د پنځوس هيوادونو د نمايندګانو لخوا د سانفرانسيسکو په ښار کښې امضاء شو او بيا د همدې ۱۹۴۵م کال د اکتوبر په ۲۴ نيټه نوموړې منشور عملاً تصويب شو چه لدې امله د اکتوبر ۲۴ نيټه په ټوله نړۍ کښې د ملګروملتونو د ورځې په نوم ياديږي . زمونږ هيواد کښې دغه ورځ د عقرب د دوهمې نيټې سره سمون خوري چه پدې ترتيب د ملګروملتونو سازمان په پورته تاريخ رسماً تاسيس او منځته راغی . د ملګروملتونو منشور ۱۹ فصله لري او ۱۱۱ مادې لري. نن ورځ د ملګروملتونو

ketabton.com - The Digital Library

سازمان په دنیا کښې عملاً موجود دې او د دنیا په هره برخه کښې د مختلفو مشکلاتو د حل لپاره رسیدګي کوي.

دوهم جز: د ملګرو ملتونو د سازمان خصوصیات:

هر نهاد او سازمان د ځان لپاره څه ځانګړي خصوصیات او مشخصات لري چې د ملګروملتونو سازمان هم خپل خصوصیات او مشخصات لري چه په لاندې ډول یې توضح کوو.

اول- د ملګروملتونو د منشور څخه معلومیږي چه یوازی دولتونه کولای شي ددې سازمان غړیتوب ترلاسه کړي ځکه چې نوموړی سازمان یو بین الدول سازمان دی نو اعضاء یې باید دولتونه وي ، نه سازمانونه، نه افراد او نور حکمي شخصیتونه .

دوهم – د ملګروملتونو د منشور د دوهمې مادې د اولې فقرې څخه د دې سازمان یو بل خصوصیت هم معلومیږي او هغه دا چه ملګروملتونه د ټولو ملکونو ملي حاکمیت ته احترام لري او هر غړې هیواد په مساوي ډول په ملګروملتونو کښې د یوې رائی حق لري. ددې اظهاراتو څخه دوه نتیجې لاسته راځي:

1. دا چې ملګروملتونه کوم دولت ندې؛ بلکه یو نړیوال سازمان دې.
2. ملګروملتونه کوم مافوق الدول سازمان هم ندې.

ketabton.com - The Digital Library

دریم – د ملګروملتونو د سازمان دریم خصوصیت دا دی کوم چې د دوهمې مادې، اوومې فقرې څخه معلومیږي چې ملګروملتونه حق نلري چه د دولتونو په داخلي چارو کې مداخله وکړي او یوازې د هغه موضوع په حل کې مداخله کوي، کوم چې بین المللي جنبه ولري.

دریم جز: د ملګروملتونو د سازمان اهداف او اصول:

د ملګروملتونو سازمان هم د جامعه ملل غوندې ځانګړې اهداف او اصول لري چې مهمترین یې په لاندې ډول دي.

الف-اهداف:

1. د بین المللي امنیت دقیام او د دغه مقصد د حصول په غرض د ټولو اجتماعي او مؤثرو اقداماتو اختیارول تر څو چې امنیت ته د لاحقه خطرونو او جابرانه یرغلونو او نورو امن ماتوونکو افعالو مخه ونیول شي او د امن په دایره کښې د عدالت په اساس او د بین المللي قانون سره سم د هغو بین المللي شخړو او صورت حال په باب چې امن او سلامیتا خرابوي مفاهمه یا تصفیه وکړل شي.

2. د مساوي حقوقو او د ملتونو د خپلواکۍ د اصولي حق د احترام په اساس د قومونو ترمنځ دوستانه تعلقات ټینګول او د جهاني امنیت د

Hafizullah kalim

ketabton.com - The Digital Library

استحکام او ساتلو لپاره د نورو مناسبو تجویزونو غوره کول.

3. د بین المللي اقتصادي، اجتماعي، ثقافتي او هغو مسایلو د فیصله کولو په غرض چه د بشر دوستی له نوعې څخه وي، بین المللي مرسته حاصلول او د نسل، جنس او مذهب له توپیر پرته د انساني حقوقو احترام او دغه ډول په ټولو انسانانو کښې د حریت او استقلال جزبه تقویه کول.

4. د دغه مشترکه مقصد د لاسته راوستلو په غرض د ملتونو او دولتونو په اعمالو کښې د ربط او هماهنگی پیدا کوونکې مرکز حیثیت اختیارول.

ب-اصول:

1. د دغه مؤسسې اساسي تگلاره پدې ډول ده چه د هغې ټول غړي مقتدر او مساوي درجې خاوندان دي.

2. د دې لپاره چې د عضویت له حقوقو او گټو څخه ټول غړي په مساوي توگه گټه واخلي ټول ارکان به په ښه نیت سره هغه وظایف سر ته رسوي چه تر دغه منشور لاندې په هغوي باندې ایښودل کیږي.؛

3. ټول غړي به خپلې بین المللي شخړې د امنیت په دایره کښې داسې تصفیه کوي چه بین

ketabton.com - The Digital Library

المللي امنيت ته هيڅ ډول خطر پېښېدونکې نه وي.

4. ټول غړي به پخپلو بين المللي تعلوقاتو کښې د بل مملکت د مليت يا سياسي آزادی په خلاف د تهديدولو او طاقت له استعمال څخه ډډه کوي او له هر هغه عمل څخه به ځانونه ژغوري چې د ملګروملتونو د اغراضو او مقاصدو منافي او معارض وي.

5. د ملګروملتونو ټول غړي به په هغوعملياتوکښې چې تردغه منشورلاندې اختيارشوي وي له دغه موسسې سره هرډول مرسته کوي اوله داسې هيوادوسره به له مرستې څخه ځان ژغوري چې دهغه په خلاف ملګري ملتونه عملي اقدامات کو ي اوبنديزونه ورباندې لګوي .

6. دغه موسسه ددې امر يقين حاصلول غواړي چې دبين المللي امنيت دساتني لپاره دي هغه مملکتونه هم حتي المقدر ددغواصول سره سم کاروکړي چې په دغه مؤسسه کښې غړيتوب نلري.

7. ددې منشور د هيڅ جز مقصد داسې ندي چه د ملګروملتونو موسسو ته دي د کوم مملکت په هغو کورنيو چارو کې د بځايه مداخلې واک ورکړل شي چه د هغه مملکت خاص کورني معامله وي او نه دغه منشور خپل غړي پدې باندې مجبوررولاي شوي چه دغه ډول چاري دي ددغه منشور

ketabton.com - The Digital Library

په اساس د تصفيه لپاره وړاندي کړي خو پدي اصل سره په هيڅ ډول تر اووم باب لاندي د عملي اقداماتو واک نه متاثره کيږي .

څلورم جز: عضويت:

د ملګروملتونو لمړني او اصلي غړي به هغه هيوادونه وي چه د بين المللي موسسي د سن فرانسسکو په منعقده کنفرانس کي يي برخه اخيستي ده او يا يي پخوا تر هغه د متحدينو پر هغه اعلان باندي لاسليک کړي وي چه د ۱۹٤۲ کال د جنوري په لمړي نيټه خپور شوي ؤ او هغه ممالک چه برسيره ددي منشور په لاسليک کولو يي تر ۱۱۰ مادي لاندي د هغه توثيق کړي دي .

1. د ملګرو ملتونو د عضويت دروازه هغه ټولو امن خوښونکو هيوادونو ته خلاصه ده چه پدغه منشور کي ذکر شوي مسوليتونه و مني او د دغي موسسي په عقيده د دغو وظايفو د اجرا کولو قابل او تيار وي .
2. د ملګرو ملتونو په موسسه کي به د دغه ډول کوم مملک کډون به د امنيه مجلس په سپارښت او دعمومي اسمبلي د تصويب په اساس وي .
3. عمومي اسمبله د ملګروملتونو هر غړی چه د هغه په خلاف امنيه مجلس عملي اقدامات کړي او بنديزونه وربانديږ لګولي وي، د امنيه مجلس

ketabton.com - The Digital Library

د غوښتنې په اثر د عضویت د حقوقو او اختیاراتو له استعمالولو څخه منع کولې شي او امنیه مجلس واک لري چه د دغه حقوقو او اختیاراتو استعمالول بیا هم د دوهم ځل لپاره پرځای کړي.

عمومي اسمبله کولې کولې شي چې د ملګروملتونو داسې غړې چه پرله پسې یې د دغه منشور له مندرجه اصولو څخه تیری کړی وی د امنیت د مجلس د غوښتنې په اثر د دغه مؤسسې څخه وباسي.

Hafizullah kalim

پنځم جز: د ملګروملتونو په سازمان کې د عضویت د لاسته راوړلو طرز العمل:

د عضویت غوښتونکې هیواد باید د ټولو لمړی غوښتن لیک د ملګروملتونو سرمنشي ته ولیکي نوموړی غوښتن لیک د سرمنشي پواسطه وروسته د امنیت شوري ته راجع کیږي تر څو غور پرې وکړي، امنیت شورای دا غوښتن لیک یو کیسیون ته راجع کوي چه د نوو اعضاؤ د قبول کمیسیون ورته وائي تر څو هغه هم پرې غور وکړي. نوموړې کمیسیون بیا ددې هیواد په هکله معلومات راټولوي او ورسره خپل نظریات هم لیکي او دوباره ئې امنیت شورای ته لیږي. د امنیت شورای د نوموړی کمیسیون نظریات او معلومات په خپله یوه غونډه کښې

ketabton.com - The Digital Library

ترْ غور لاندې نيسي او د دې هيواد د غړيتوب موضوع څيړي نو كه د څيړنى څخه وروسته د امنيت شوراى د پنځلسو (۱۵) غړو څخه نه (۹) غړو موافقه رائي وركړه، نوموړى هيواد غړيتوب ترلاسه كوي خو پدې شرط چه نه (۹) غړو كښې بايد پنځه (۵) دايمي غړې بايد موافق وي مگر كه موافق رائى د نه (۹) څخه كمې وي او يا هم د اصلي او دايمي اعضاؤ څخه كوم يو موافقه رائيه ونلري نو نوموړى هيواد عضويت لاسته نشي راوړې حتى كه د امنيت شوراى د پنځلسو (۱۵) غړو څخه څوارلس (۱٤) يې موافقه رائې وركړې او يوازې يو دايمي غړې مخالفه رائيه وركړي بيا هم عضويت رد كيږي چې ديته د ويتو د حق څخه استفاده كول وايي ، خو كه چيرې د پنځو (۵) دايمي غړو سره په نه (۹) موافقو رائو دا هيواد تائيد شو نو دا موضوع بيا د ملگروملتونو عمومي اسملې ته ليږل كيږي چه د امنيت شوراى نظر ورسره مل وي بيا هلته په عمومي اسملې كې پدې موضوع غور كيږي او د بحث وروسته وربانديې رائه گيري كيږي نو كه د حاضرو غړو هيوادونو څخه دو ثلثو موافقو رايو په اخيستلو برياله شو نو نوموړې هيواد په ملگروملتونو كښې عضويت ترلاسه كولاى شي.

شپږم جز: د عضويت ځنډول:

په بعضى مواردو كښې د ملگروملتونو د يو غړي هيواد غړيتوب په تعليق كښې اچول كيږي چه اكثراً دا په هغه

ketabton.com - The Digital Library

وخت کښې وي چه د امنیت شوارى د کوم متجاوز یا تیریکوونکى هیواد په ضد کوم امنیتي او قهري تدبیر نیسي نو پدې وخت کښې د نوموړې هیواد عضویت ځنډوي خو ددى شوراى دافیصله قاطع نه وي بلکه مجبوره ده چې عمومي اسملې ته دا سفارش وکړي تر څو د دغه هیواد غړیتوب وځنډوي او عمومي اسملې دا موضوع څېړي که پدې هکله دوه ثلثه موافقه رائیه موجود وي نو ددې هیواد غړیتوب په تعلیق کې اچول کیږي.

د تعلیق معنى دا ده چه غړې هیواد نشي کولى چه د هغه امتیازاتو څخه ګټه واخلي چه پخوایې درلودل لکه د رائي ورکول او په جلساتو کې شرکت کول. خو که د امنیت شوراى وغواړي چه د نوموړې هیواد غړیتوب دوباره برحال کړي نو بیا پدي موضوع رائیه ګیري کیږي او که بیا هم دو ثلثه مثبتې رایې په دې هکله موجودې وي نو هیواد دوباره خپل غړیتوب برحالوي او خپل غړیتوب لاسته راوړي.

اووم جز – د عضویت د لاسه ورکول:

کله کله داسې هم واقع کیداې شي چې د ملګروملتونو په سازمان کې کوم غړى هیواد خپل غړیتوب د لاسه ورکړي چه دا موضوع په دوه ډوله صورت نیسي .

۱- اختیاري اخراج.

۲- اجباري اخراج.

ketabton.com - The Digital Library

۱- اختیاري اخراج: دا پدې معنی چې عضوه هیواد پخپله خوښه بغیر د کوم زور او جبر څخه د غړیتوب څخه وتل غواړي چی پدی مسئله کښې هیڅ کوم مشکل نشته او څنگه چې د عضویت لاسته روړل اختیاري وي، د لاسه ورکول يې هم اختیاري وي خو فقط د ملگروملتونو دفتر ته يو لیکلي خبر ورکوي.

۲- اجباري اخراج: لکه څنگه يې چه د نوم څخه معلومیږي پدې اخراج کښې يو غړې هیواد پخپله نه غواړي چه د ملگروملتونو د عضویت څخه ځان خارج کړي بلکه د ملگروملتونو لخود اجباراً خارجیږي او دا هغه وخت کیږي چه يو غړې هیواد په متواتر او مکرر ډول د ملگروملتونو د منشور څخه تخلف وکړي نو پدې صورت کې ددې هیواد موضوع د امنیت شورای په یوه جلسه کښې تر غور لاندې نیول کیږي نو که د امنیت شورای نه (۹) غړو د پنځه دایمي غړو په ګډون پدې هکله موافقې رائې ورکړي نو هیواد اخراج کیږي خو د امنیت شورای فیصله نهائي نده او موضوع بیا هم عمومي اسملې ته راجع کیږي چه هلته د خبرو او بحث څخه وروسته پرې رائې ګیري کیږي که چیري دو ثلثه موافقې رائې د نوموړې هیواد په اخراج باندی موجود شي نو هیواد اخراج کیږي. (د پوهنیار عبدالنبي بصیرت لکچر نوټ)

دوم فصل

د ملگروملتونو اداري جوړښت :

ketabton.com - The Digital Library

ملګري ملتونه په حقيقت کي د يو تعداد ارګانونو څخه جوړ شوي دي ،چه دا ارګانونه عبارت دي د عمومي اسمبلي ، د امنيت شوراي ، اقتصادي او اجتماعي شوراي ، د قيموميت شوراي ، دعدالت بين المللي محکمه او دارالانشا . چه مونږ هريو ددي ارګانونو څخه په جدا ډول مطالعه کوو:

لمړي مبحث : د ملګروملتونو د سازمان عمومي اسمبله :

عمومي اسمبلي د ملګرو ملتونو د سازمان د شپږو اصلي ارګانو نو څخه يو ارګان دي چه د ملګرو ملتونو د سازمان د غړو هيوادونو ټول نماينده ګان پکي شتون لري په واقعيت کي عمومي اسمبله د غړو هيوادونو د نماينده ګانو څخه جوړه شويده او په عمومي اسمبله کي ټول هيوادونه يو شان او مساوي حقوق او وجايب لري يعني په عمومي اسمبله کي د غړو هيوادونو د نماينده ګانو تر منځ کومه برتري وجود نلري لکه د امنيت په شوراي کي چه دائمي غړي د غير دائمي غړو په مقابل کي د ويټو حق لري ، عمومي اسمبله د نړيوالي سولي لپاره وړانديزونه او پيشنهادات کوي او همدارنګه دا قتصادي او اجتماعي او د بشر د حقوقو د ترقي لپاره لازمي لارښووني کوي . د عمومي اسمبلي په اړوندپه لاندي موضوعاتو باندي رڼا اچوو : ((WWW. Wikipedia.com

ketabton.com - The Digital Library

اول جز: د عمومي اسمبلي جوړښت :

دا چه عمومي اسمبلي د نړيوال ماهيت لرونکي ده ولي په پرله پسي کلونو کي د نوو غړو د جذب څخه يي ځان ساتلي چه نوو غړو ته د عضويت د نه ورکولو دوه لاندي دلايل د مطالعه لاندي نيسو :

١- د دوه لويو قدرتونو رقابت

٢- او د بعضي هيوادونو وړوکوالي

١- د دوه لويو قدرتو رقابت : د ١٩٥٥ م کال پوري د امريکا او شوروي اتحاد تر منځ رقابت د ملګرو ملتونو په سازمان کي د نوو غړو د عضويت اخيستلو مانع وه ولي وروسته بيا زيات هيوادونه د لويو او وړو هيوادونو څخه د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضويت لاسته راوړ چه پدي ډول عمومي اسمبلي نړيوالتوب ثابت او حقيقت يي پيدا کړ .

ځيني هيوادونه د يو خاص حالت په لرلو سره د ملګروملتونو د سازمان عضويت وانه خيسته لکه دواړه آلمانونه ، دواړه کورياګاني بيا وروسته په ترتيب سره په ١٩٧٣ او ١٩٩١ کلونو په جريان کي دي هيوادونو د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضويت قبول کړ و ، په اوس وخت کي په دنيا کي يواځي د سويس هيواد دي چه د ملګروملتونو په سازمان کي پدي دليل غړيتوب نلري چه د بي طرفى سياست يي غوره کړي البته د اتريش هيواد د بي طرفه هيواد په عنوان په ١٩٥٥ م کي د ملګرو ملتونو د سازمان عضويت يي قبول کړ .

ketabton.com - The Digital Library

۲- د نوو هیوادونو د عضویت د اخیستلو بله مانع د نوموړو هیوادونو وړوکوالي وه : په اویایمه لسیزه کي د امریکا متحده ایالاتو او ځیني نورو غربي هیوادونو د نړي د ځیني وړو هیوادونو د عضویت سره د ملګرو ملتونو په سازمان کي پدي دلیل یي مخالفت کولو چه دوي خپل تعهدات د منشور په اساس سرته نشي رسولي ، ان تردي چه په ۱۹٦۷م د جون په میاشت کي سرمنشي په خپله وینا کي وویل چه د نړي واړه هیوادونه د خپلو تعهداتو څخه د منشور له مخي نشي راوتلي . بیا وروسته په نړي کي د استعمار په لږ والي سره او په پرله پسي ډول د نوي هیوادونو په پیدایښت سره په ملګروملتونو کي د عضویت د اخیستلو په رابطه نظریاتو بدلون پیدا کړو او د اویایمي لسیزي د لمړیو څخه زیاتو هیوادونو د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضویت لاسته راوړ. (ص،۱۱۹ ، سازمان هاي بین الملل ، داکتر رضا موسی ذاده)

دویم جز : رایه ورکول په عمومي اسمبله کي :

د رایه ورکولو مسئله په عمومي اسمبله کي دیره مهمه موضوع ده چه د مختلفو موضوعاتو په اړوند د عضو هیوادونو د نماینده ګانو لخوا سرته رسیږي . هغه مسایل چه په عمومي اسمبله کي پري بحث کیږي کولي شو په دوه برخو تقسیم کړو :

ketabton.com - The Digital Library

الف : مهم مسایل : د مهمو مسایلو په اړوند په عمومي اسمبله کي د اکثریت رایو په واسطه تصمیم نیول کیږي مهم مسایل په لاندي ډول دي .

- د بین المللي سولي او امنیت دساتلو لپاره لازمي لارښوني .
- د امنیت د شوراي د دائمي غړو انتخاب کول .
- د اقتصادي او اجتماعي شوراى د غړو انتخاب کول .
- د قیمومیت د شوراي د غړو انتخاب کول .
- د ملګرو ملتونو په سازمان کي د نوو غړو قبلول .
- د عضو هیوادونو عضویت په تعلیق کي اچول (د حقوقو او مزایاوي) او اخراج کول .
- هغه مسایل چه د قیمومیت نظام ته راجع کیږي .
- د ملګرملتونو د سازمان د بودیجي په اړوند مسایل او موضوعات .

ب :په عادي مسایلو کي فقط د رایو په اکثریت تصمیم نیول کیږي عمومي اسمبلي کولي شي چه ځیني عادي مسایل هم د مهمو مسایلو په فهرست کي زیات کړي ولي عمومي اسمبلي تر اوسه لدي حقه استفاده ندي کړي (ص،۱۲۱،سازمان هاي بین الملل

- عمومي اسمبلي یوازي د یوي رایي د ورکولو حق لري .

د ملګروملتونو هغه غړي چه په کافي اندازه مالي حیصه وربانديد پاتي وي او بقایات د دوو کالو د سهم له مقدار سره مساوي او یا تر هغه ډیر وي په عمومي

ketabton.com - The Digital Library

اسمبلي کي رايه نشي ورکولي ، خو برسيره پدغه ممانعت عمومي اسمبلي دغه ډول غړي ته پدي شرط باندي د رايه ورکولو حق ورکولي شي چي عمومي اسمبلي يقين ولري پدغه ورکړه کي د دغه غړي ناکامي داسي حالاتو نتيجه ده چه د نوموړي رکن د قدرت د باندي دي . (د ملگرو ملتونو د منشور ۱۹ ماده)

د رايه اخستلو او ورکولو مسلي په اړوند بايد يادونه وکړو چه په عمومي اسمبلي کي ټول غړي هيوادونه د رايه ورکولو يوشان او مساوي حق لري ، د رايه ورکولو په موضوع کي هيڅ لوي هيوادونه او واړه هيوادونه مترقي او غير مترقي مطرح ندي ټول برابر دي .

دريم جز : د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات :

د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات د ملگرو ملتونو د منشور په چوکات کي ډير په پراخ ډول ذکر شويدي عمومي اسمبله د ملگرو ملتونو په چوکات کي د زياتو مسايلو او موضوعاتو په اړوند فيصلي او پريکړي کوي ، خو د عمومي اسمبلي پريکړي او فيصلي زيات وخت توصيه آميز جنبه لري د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات په لاندي ډول ذکر کوو :

- عمومي اسمبله د دغه منشور د عمل په دايره کي پر هر سوال يا معاملي باندي د څيرني واک لري او د هري هغي اداري پر اجراتو او اختياراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددي منشور په اثر منځته راغلي وي ، او په استثنا د هغو حالاتو (۱۲ ماده) کي ذکر شويدي

ketabton.com - The Digital Library

د دغه ډول سوال يا معاملي په باب د ملګرو ملتو يا د امنيت شوراي او يا د دواړو غړو ته توصيه کولاي شي .

– عمومي اسمبله د بين المللي امنيت د ساتلو په چارو کي د بي وسلو کولو يا د وسلې د تجديد په ګډون د عملي مرستي په عام اصولو باندي غور او له دغه اصولو متعلق خپلو ارکانو يا امنيه مجلس او يا دواړو ته توصيه کولي شي .

– عمومي اسمبله پر داسي موضوع باندي چه په بين المللي امنيت اړه لري او د ملګرو ملتو د کوم غړي يا امنيت شورا او يا کوم داسي مملکت لخوا چه عضويت نه لري ، (۳۵) مادي (۲) فقري په اساس ورته وړاندي شي ، خبري اتري کولي شي او د (۱۲) مادي د ذکر شوي حالاتو په استثنا د دغه دول موضوع په نسبت مربوطه مملکت يا هيوادونو يا امنيت شوراي يا دواړو ته توصيه کولي شي ، هر هغه سوال به چه حل يي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر څيړني يا وروسته تر بحث امنيت شوراي ته وليږل شي .

– عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنيت شوراي توجه کوم داسي صورت حال ته واړوي چه د بين المللي امنيت لپاره د خطر موجب وي ، د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شويدي د(۱۰) مادي عام وسعت نشي محدود کولي .

– هر کله چه د امنيت شوراي د کومي شخړي د حل په لاره کي هغه اختيارات چه تر دغه منشور لاندي ورکړل

ketabton.com - The Digital Library

شویدي استعمال کړیوي نو عمومي اسمبله د دغي نزاع ، یا صورت حال په باب تر هغه وخته کومه توصیه او سپارښت نه کوي ، څو چه امنیت شوراي یي غوښتنه ونکړي .

- د ملګرو ملتونو سرمنشي به د امنیت شوراي په موافقه د عمومي اسمبلي په هره دوره کي د بین المللي امنیت د قیام په متعلق د هغو ټولو مسایلو خبر ورکوي چه په امنیت شوراي کي تر اجرا لاندي وي او دغه ډول به هغه وخت چه د دغو مسایلو اجراآت په امنیت شوراي کي پاي ته ورسیږي ژر تر ژره عمومي اسمبلي ته ، او چه د عمومي اسمبلي د کار وخت نه وي د ملګرو ملتونه ټولو غړو ته اطلاع ورکړي .

۱ - عمومي اسمبله د لاندنیو اغراضو لپاره تحقیقات او سپارښتونه کولاي شي :

- په سیاسي دګر کي د بین المللي عملي مرستي ترقي ، د بین المللي قانون اعتلا او د هغه د تدوین تشویق او ترغیب .

: - د اجتماعي ، اقتصادي ، ثقافتي ، تعلیمي او عامي روغتیا په دګر کي د بین المللي عملي تعاوون او ارتقاع او له ټولو خلکو سره د نسل جنس ، ژبي او مذهب له توپیر نه پرته د انساني ، حقوقو او اساسي خپلواکیو په ګټلو کي مرسته .

= عمومي اسمبله د(۱۲) مادي تر شرایطو لاندي د کوم داسي صورت حال د پر امن تصفیي لپاره چه داسمبلي په

ketabton.com - The Digital Library

عقیده عمومي رفاهیت ته د زیان رسیدلو او د ملتونو تر منځ د دوستانه تعلقاتو د ورانولو سبب کیدي شي د مناسبو اقداماتو توصیه او سپارښت کولی شي ، او دغه ډول سپارښتونه د هغو مسایلو په نسبت هم کولاي شي چه ددي منشور د هغو احکام له خلاف ورزي څخه پیرا شوي وي چه په هغو کي د ملګرو ملتو اغراض ، مقاصد او اصول ښکاره شوي دي .

– عمومي اسمبله د هغو کلنیو حالاتو یا کومي خاصي واقعي رپورت اوریدلي او منلي شي چه دامنیت شوراي له خوا ورته وړاندي شي د دغه راپور له وړاندي کولو سره د هغو تجویزنو کیفیت هم ضمیمه وي چه امنیت شوراي د بین المللي امنیت د قیام لپاره اختیار کړي . او یا یي طي کړي وي .

= عمومي اسمبله به د بین المللي قیمومیت د نظام په باره کي هغه وظایف اجرا کوي چه د دولسم او دیارلسم باب له مخي ورته محول شوي دي پدغو وظایفو کي د هغو سیمو د قیمومیت د فیصلو توثیق هم شامل دي ، چه فوق العاده ښه والي یا کوم بل اهمیت لري .

– عمومي اسمبله به د ملګرو ملتونو د سازمان بودیجه تر غور لاندي نیسي او منظور کوي .

– ددي موسسي د مصارفو ورکړه به د هغه تقسیم په اساس چه عمومي اسمبله یي وکړي د ملګرو ملتو په غړو باندي اړه لري .

ketabton.com - The Digital Library

عمومي اسمبله به د (۵۷) مادي خصوصي مجلسونو مربوط ، مالياتي يا بوديجوي انتظام تر غور لاندي ونيسي او منظوري به يي وركړي او له دغه ډول خصوصي نماينده گيو د عملانه موازيني تحقيق يا تنقيح به وكوي . تر څو متعلقه كميسيونو ته سپارښتونه وكولاي شي . (د ملگرو ملتونو د منشور (۱۲_۱۷) مادي)

– همدارنگه په عمومي ډول دعمومي اسمبلي اختيارات او واكونه په دوه برخو ويشل كيږي چه په لاندي ډول يي تر مطالعه تر مطالعي لاندي نيسو :

الف : دعمومي اسمبلي خصوصي واكونه : د عمومي اسمبلي واكونه هغه واكونه او اختيارات دي چه يوازي عمومي اسمبله يي د اجرا كولو صلاحيت لري او د ملگرو ملتونو نو اركانونه يي د اجرا كولو صلاحيت نلري .

۱- د فرعي اركانونو منځته راوړل .

۲- د بين المللي حقوقو تدريجي جوړول (تدوين كول) او پراختيا وركول .

۳- د ملگرو ملتونو د سازمان داخلي مسايل .

۱- د فرعي اركانونو جوړول : عمومي اسمبله كولاي شوي چه فرعي اركانونه منځته راوړي كولاي شو يادونه وكړو د ملگرو ملتونو د سازمان د خصوصي صندق څخه . د بين المللي خصوصي صندوق د جوړولو څخه هدف مالي پانگه ونه ده د هغه هيوادونو سره چه د ترقي او

ketabton.com - The Digital Library

پرمختګ په حال کي وي دا ارګان وروسته د ملګرو ملتونو د پراختیا د پروګرام په نوم یاد شو .

۲- د بین المللي حقوقو تدریجي تدوین او پراختیا .

عمومي اسمبله د بین المللي حقوقو د تدریجي تدوین او ترقي لپاره زمینه برابروي د همدي هدف لپاره عمومي اسمبله په ۱۹٤۷ م کي د بین المللي حقوقو په نوم یو کمیسون ایجاد کړو چه ددي کمیسیون اعضا د عمومي لخوا د پنځه کالو لپاره د قوي حقوق دانانو څخه انتخاب کیږي چه شمیر یي ۳٤ کسانو ته رسیږي د دي کمسیون غړي د خپل دولتونو څخه نماینده ګي نه کوي بلکه د علمي لیاقت او استعداد په معیار انتخاب کیږي .

د حقوق بین المللی کمیسیون کلني جلسات او غونډي دایروي .

د عمومي اسمبلي لخوا ایجاد شوي کنوانسیونونه په لاندي ډول دي :

= د ۱۹٥۸ م کال د ژنیو کنوانسیون د سمندرونو او د نظارت د سیمو .

- د ۱۹٥۸ م کال د ژنیو کنوانسیون دفلات د قاره په اړوند .

- د ۱۹٥۸ م د ژنیو کنوانسیون د ماهیانو او هغه ژندیو حیواناتوپه اړه چه په آزادو اوبو کي وي .

ketabton.com - The Digital Library

- ۱۹٦۱ م کال د وین کنوانسیون د دیپلوماتیکو اړیکو په اړوند .
- د ۱۹٦۳ م کال د وین کنوانسیون د کنسلي اړیکو په اړوند .
- د ۱۹٦۹ م کال کنوانسیون د معاهداتو د حقوقو په اړوند .

د غیر مستقلو منطقو په اړوند د عمومي اسمبلي اختیارات .عمومي اسمبله د قیمومیت لاندي سیمو په اړوند پراخ اختیارات لري .

د عمومي اسمبلي د وظایفو څخه یو داده چه هغه پریکړي تصویب کړي چه د قیمومیت نظارت ، د قیمومیت د طرز او د قیمومیت لاندي سیمو ته د هغو له مخي استقلال ورکول کیږي . همدارنګه عمومي اسمبله خود مختاره سیمو ته د استقلال ورکولو لپاره هڅي او کوښښونه کوي د مثال په ډول په ۱۹٦۰ کال عمومي اسمبلي لخوا یوه اعلامیه صادر شوه پدي اعلامیه کي راغلي وه چه هغه مستعمره سیمو ته باید آزادي او استقلال ورکړل شي ددي اعلامیي د اجرا او نظارت لپاره د استعمار د کموالي په نوم یوه کمیته جوړه شوه .

۳- د ملګرو ملتونو د سازمان داخلي مسایل : عمومي اسمبله لخوا د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو انتخابول ، د اقتصادي او اجتماعي شوراى اعضاوو انتخابول د نورو ادارو او تخصصي سازمانونو او هم د

ketabton.com - The Digital Library

ملګرو ملتونو لپاره د بودیجي ترتیب کول د عمومي اسمبلي خاص صلاحیت دي .

ب: د عمومي اسمبلي مشترک صلاحیتونه او اختیارات :

د عمومي اسمبلي مهم ترین غیر انحصاري صلاحیتونه دادي :

- د بین المللي سولي او امنیت ساتل . 1

- د عدالت د بین المللي محکمي دپاره د قاضیانو انتخابول . 2

٣- د عمومي اسمبلي سرمنشي انتخابول .

٤- د نوو غړو قبلول .

٥= د پخوانیو غړو اخراج کول .

٦= د پخوانیو غړو غړیتوب په تعلیق کي اچول .

٧- د ملګرو ملتونو د منشور د اصلاح په مورد کي .

د عمومي اسمبلي د غیر انحصاري واکونو په اړوند په لاندي موضوعاتو باندي بحث کوو:

١-

د عمومي اسمبلي د غیر انحصاري واکونو په اړوند د منشور (١٠ او ١١) ماده داسي وضاحت لري .

- عمومي اسمبله د دغه منشور په دایره کي په هر سوال یا معاملي باندي د څیړني واک لري او د هري هغي اداري په اجرات او اختیاراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددي منشور په اثر منځته راغلي وي او په استثنا د هغو حالاتو چه په دولسمه ماده کي ذکر شویدي

Hafizullah Kalim

ketabton.com - The Digital Library

د دغه ډول سوال یا معاملي په باب د ملګرو ملتو یا د امنیت د شوراي او یا دواړو ته توصیه کولاي شي .

– عمومي اسمبله د بین المللي امنیت د ساتلو په جارو کي د بي وسلو کولو او یا د وسلي د تجدد په ګډون د عملي مرستي په عامو اصولو باندي غور او د دغو اصولو متعلق خپلو ارکانو یا امنیت شوراي او یا دواړو ته توصیه کولاي شي .

– عمومي اسمبله پداسي موضوع باندي چه په بین المللي امنیت اړه لري او ملګرو ملتو د کوم غړي یا امنیت شوراي او یا داسي مملکت لخوا چه عضویت نلري د (۳۵) مادي د دوهمي فقري په اساس ورته وړاندي شي خبري اتري کولي شي او (۱۲) مادي د ذکر شوو حالاتونو په استثنا د دغه ډول موضوع په نسبت مربوط مملکت یا هیوادونو یا امنیت شوراي یا دواړو ته توصیه کولي شي هر هغه سوال چه حل یي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر څیړني یا وروسته تر بحث امنیت شوراي ته ولیږل شي .

– عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنیت شوراي توجو کوم داسي صورت حال ته واړوي چه بین المللي امنیت لپاره د خطر موجب وي . د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شویدي د لسمي مادي عام وسعت نشي محدود کولي (د ملګرو ملتونو د منشور لسمه او یولسمه ماده)

ketabton.com - The Digital Library

په حقیقت کې عمومي اسمبله د منشور د (۱۰ او ۱۱)مادو د موادو په اساس د توصي يا پريکړو چه عمومي اسمبله يې صادر کوي کولاي شي د دنيا په عمومي افکارو کې نفوذ وکړي . د بل طرفه کله چه د امنيت د شوراي فعاليتونه د کوم دايمي غړي لخوا د ويټو سره مخامخ شي او نوموړي تصميم امنيت شوراي کي سرته و نه رسيږي نو عمومي اسمبله کولاي شي چه نوموړي قضيه کې مداخله وکړي او د لزوم په صورت کې پريکړه ليک صادر کړي .

۲- عمومي اسمبله د اول کميټي لاره او طريقي (يعني د سياسي او امنيتي مسايلو کميټه) عمومي اسمبله دخپلو وظايفو په اجرا او نظارت کې د ملګرو ملتونو د سازمان ټول فعاليتونه د امنيت د شوراي فعاليتونه ، د سرمنشي فعاليتونه ، په هر کال کې تر غور لاندي نيسي او د ضرورت په صورت کې لازمي توصيه کوي .

۳- عمومي اسمبله د امنيت د شوراي غير دايمي غړي انتخاب کوي کوم چه د بين المللي سولي او امنيت د ساتلو مسوليت په غاړه لري په حقيقت کي عمومي اسمبله د امنيت د شوراي دوه پر دري برخي غړي انتخاب کوي چه پدي ډول سره عمومي اسمبله د بين المللي سولي او امنيت په ساتلو کي دوهم نقش او رول لري په عمل کې اول نقش د امنيت شوراي لري او عمومي اسمبله دوهم نقش لري .

ketabton.com - The Digital Library

× ځيني هيوادونو د عمومي اسمبلي د تدريجي اهميت لپاره د بين المللي سولي او امنيت په اړوند بعضي اقدامات کړيدي چه مهم يي په لاندي دول دي :

A - خپل منځي دوريي کميټي جوړول : ديته په پام سره چه د سوړ جنګ په جريان کي د امريکا او شوروي اتحاد تر منځ روابط ښه وه په هيڅ صورت د دي دواړه لويو هيوادو تر منځ توافق ممکن نه وه شوروي اتحاد په تکرار سره د ويټو د حق څخه استفاده کوله چه پدي کار سره يي عملاً د امنيت د شوراي فعاليتونه د فلج سره مخامخ شوي وه .

پدي وخت کي امريکا په عمومي اسمبله کي د پراخ حمايت څخه برخمنه وه .

په ۱۹٤۷ م کال امريکا وړانديز وکړ چه د مهمو مسايلو په اړوند د تصميم نيول د امنيت د شوراي څخه عمومي اسمبلي ته انتقال شي او د منشور د (۲۲) مادي په اساس دي يوه کميټه جوړه شي . ددي کميټي د جوړولو څخه هدف د کنترول ساتل وه چه عمومي اسمبلي بعضي لازم سياسي مسايل په هغوي باندي تحميل کړي .

خپل منځي دوره يي کميټه د عمومي اسمبلي د ټولو غړو څخه تشکيل شوه ولي پدي کميټه د پنځه نماينده ګانو په ځاي يوازي يو نفر د ګدون حق درلوده ددي کميټي صلاحيتونه پخپله د عمومي اسمبلي لخوا ډير محدود شوي وه .

ketabton.com - The Digital Library

دا کمیټه د شوروي اتحاد لخوا بایکاټ شوله او د هغي جوړیدل یي د منشور د ۲۰ مادي نقض کول وګنل .

دغه ډول کمیټۀ په ۱۹۴۸ او ۱۹۴۹ کلونو کي نوي جوړه شوه ولي وروسته تر اوسه پوري ندي جوړه شوي .

عمومي اسمبله کولي شي چه د خپلو عادي غونډو او استراري غونډو په جریان کي د سولي او امنیت په رابطه مسایل تر غور او څیړني لاندي ونیسي او لازمه توصیه وکړي .

B_ د سولي لپاره د اتحاد پریکړه لیک :

د سولي لپاره د اتحاد پریکړه لیک د ۱۹۵۰ د نومبر په ۳ نیټه د عمومي اسمبلي لخوا تصویب شو چه دي پریکړه لیک د بین المللي سولي او امنیت په ساتلو کي د عمومي اسمبلي نقش او رول زیات کړ دا پریکړه لیک د کوریا د جنګ په وخت کي چه شوروي پدي اعتراض چه د ملګرو ملتو سازمان د چین جمهوري خلق د قبلولو په سبب وتلي وه او د امنیت په شوراي کي حضور نه درلوده صادر شوله .

امریکا د ملګرو ملتو د قواوو د امیر او قوماندان په صفت وټاکل شوه . چه د جنوبي کوریا او شمالي کوریا سره جنګ وه .

شوروي اتحاد ددي اقدام د مخنیوي پخاطر بیرته د امنیت شوراي ته وګرځیده ولي امریکا دا موضوع په عمومي اسمبله کي مطرح کړه . پدي پریکړه لیک کي راغلي دي هر کله چه د امنیت شوراي ونشي چه د سولي

ketabton.com - The Digital Library

او تجاوز د ماتولو په مقابل کي اقدام وکړي نو عمومي اسمبله د یو فوق العاده جلسي په ترڅ کي د بحران سیمي ته د قواوو لپاره تصمیم نیسي دا پریکړه لیک د شوروي اتحاد د مخالفت سره په تصویب ورسیده .

C_ د مشترکو اقداماتو د کمیټي جوړول :

دا کمیټه د ١٤ غړو څخه جوړیږي او هغه ټولنیز فعالیتونه چه د عمومي اسمبلي په توصیه او لارښونه سرته رسیږي هم غبږي کوي . په هغه صورت کي چه سولي ته خطر وي او یا کوم یرغلیز عمل صورت ونیسي او پدي حالاتو کي عمومي اسمبلي جلسه موجود نه وي . د امنیت د شوراي د ٩ غړو په توصیه یا اکثریت غړو په غوښتنه عمومي اسمبله یوه اضطراري جلسه جوړوي .

دا روش وروسته د انګلستان او فرانسي د مخالفت د امریکا د پریکړه لیک په تصویب چه په مصر باندي د نظامي عملیاتو د امریکا لخوا په ١٩٥٦ د اکتوبر په ٣١ د استفادي وړ وګر ځیده .

د شوروي اتحاد د ویتو څخه د مجارستان مسله د کتني او اقدام لپاره ددي کمیتي د لاري عمومي اسمبلي ته ولیږل شو.

D-دعمومی اسمبلي ځانګړي بیرنۍ غوندي : د سولي د اتحاد لپاره پریکړه لیک د عمومي اسمبلي د بیرني غونډو د جوړیدو منشا نده بلکه د امنیت د شوراي له طرفه او یا د عضو هیوادونو د نماینده ګانو د اکثریت په غوښتنه او یا په هغو حالاتو کي چه په امنیت شوراي

ketabton.com - The Digital Library

کي کومه پريکړه د ويټو سره مخامخ شي البته د يو يا څو دائمي غړو لخوا د عمومي اسمبلي لخوا بيړني غونډي دايريږي . د ۱۹۹۱ م کال پوري نهه بيړني غونډي داير شويدي پنځه يي په ذکر شوي طريقه او څلور يي د سولي لپاره د اتحاد د پريکړه ليک په استناد .

٥- د عدالت د بين المللي محکمي لپاره د قاضيانو انتخابول :

د عدالت د بين المللي محکمي لپاره قاضيان د عمومي اسمبلي او امنيت شوراي لخوا انتخاب کيږي البته د عدالت د بين المللي محکمي د اساس نامي د څلورمي او څوارلسمي مادو په رنا کي .

٦- د ملګرو ملتونو د سر منشي انتخابول :

د ملګرو ملتونو سرمنشي د امنيت د شورا په توصيه باندي د عمومي اسمبلي لخوا انتخاب کيږي .

٧- د نوو غړو قبلول :

د نوو غړو قبلول د ملګرو ملتونو د غړي په حيث د امنيت د شوراي په توصيه باندي د عمومي اسمبلي لخوا منل کيږي .

٨- د غړو اخراج :

عمومي اسمبلي کولاي شي چه د ملګرو ملتونو داسي غړي چه په پرله پسي د دغه منشور له مندرجه اصولو څخه تيري کړي وي د امنيت د شوراي د غوښتني په اثر له دغه سازمان او موسسي څخه وباسي .

٩- د يو غړي هيواد غړيتوب په تعليق اچول :

ketabton.com - The Digital Library

عمومي اسمبله د ملګرو ملتونو هر هغه غړي چه د هغه په خلاف د امنیت شوراي عملي اقدامات کړیوي او بندیزونه یي وربانـدي لګولي وي د امنیت شوراي د غوښتني په اثر د غړیتوب د حقوقو او اختیاراتو څخه منع کولاي شي او د امنیت شوراي واک لري چه د د غه حقوق او اختیاراتو استعمالول بیا هم د دوهم ځل لپاره پرځاي کړي .

تر اوسه پوري د ملکرو ملتونو د سازمان هیڅ یو غړي نه اخراج شوي او نه یي عضویت په تعلیق اچول شوي ولي اعتبار نامي د عمومي اسمبلي لخوا رد شویدي لکه په ۱۹۷٤ م کال د سپتمبر په دریمه نیټه د جنوبي افریقا اعتبار نامه د عومي اسمبلي (xxx) ۳۲۰۷ د پریکړه لیک په واسطه د عمومي اسمبلي لخوا رد شو .

۱۰- د منشور اصلاح :

د منشور د اصلاح د پاره نیټه او محل د عمومي اسمبلي د دوه پر دري رایو په واسطه او د امنیت شوراي په موافقه تعین کیږي .

د ملکرو ملتونو د سازمان د غړو څخه یو بین المللي کنفرانس جوړیږي پدي کنفرانس کي هر غړي یوازي د یوي رایي د ورکولو حق لري . (د منشور ۱۰۹ ماده)

ج = په عمومي اسمبلي پوري تړلي کمیټي : د عمومي اسمبلي اصلي کمیټي په لاندي ډول دي .

۱- د سیاسي او امنیتي مسایلو کمیټه .

ketabton.com - The Digital Library

۲- د اقتصادي از مالي مسايلو کميټه .

۳- د انساني ، اجتماعي ، او فرهنګي مسايلو کميټه .

٤- د قيموميت مربوط کميټه .

٥- د اداري او بوديجي د امورو کميټه .

٦ = د حقوقي امورو کميټه .

۷- ځانګړي سياسي کميټه .

علاوه د پورته کميټو څخه عمومي اسمبلي دوه تشريفاتي او دوه اصلي کميټي هم لري . دوه تشريفاتي کميټي عبارت دي د عمومي کميټه او د اعتبار نامي کميټه او دوه اصلي کميټي عبارت دي د اداري او بوديجي د مسايلو کميټه او د اعضاوو د حق کميټه چه د مشورتي کميټو په نوم هم ياديږي . د عمومي اسمبلي د غوندو په اول کي عمومي کميټه د جلسه د د ستور له مخي هغه موضوعات چه په کوم اصلي کميټي پوري مربوط وي د غور او بر رسي لپاره ورته سپاري . اصلي کميټه د عضو هيوادونو د نماينده ګانو څخه جوړه شويده پدي کميټه که په اړوند موضوعاتو باندي مذاکرات سرته رسيږي او وروسته د عمومي اسمبلي عومي غوندي ته وړاندي کيږي چه په آخر کي په عومي اسمبله که د نوموړي موضوع په اړوند رايه ګيري کيږي .

د يادولو وړ ده چه په کمو مواردو کي د يوي موضوع په اړوند په عمومي اسمبله کي مذاکرات وشي . علاوه

Hafizullah kalim

ketabton.com - The Digital Library

پدي کميټو باندي عومي اسمبله کولاي شي چه د وظايفو د اجرا لپاره نوري کميټي ايجادي کړي .

د – د عمومي اسمبلي د کار قانون :

د عمومي اسمبلي د کار قانون په لاندي ډول په مختصره توګه تشريح کوو :

عمومي اسمبله دري ډوله غونډي لري چه عبارت دي له عادي غونډي ، بيړني غونډي او بيړني اضطراري غونډي .

۱- عادي غونډي : عمومي اسمبله په نورمال ډول هر کال د سپتمبر په دريمه نيټه باندي په کار شروع کوي او د عمومي کميټو د توصيه په اساس د پاي نيټه د شروع غونډي څخه مشخص کيږي .

د عمومي اسمبلي ځاي د امريکا د نيويارک په ښار کي دي او بيړني غونډي هم پدي ځاي کي دايريږي ولي د عمومي اسمبلي جلسات د مخکنيو تصاميمو او يا د سازمان داکثريت غړو د غوښتني په اساس په نورو ځايونو کي هم دايريږي .

همدارنګه د ملګرو ملتونو هر غړي کولاي شي چه ۱۲۰ ورځي مخکي د جلسي د افتتاح او شروع نيټه څخه غوښتنه وکړي چه جلسه د نيويارک په ځاي په بل ځاي کي داير شي چه د سر منشي په واسطه به دا اطلاع نورو غړو ته رسيږي که ددي اعلان څخه وروسته تر ۳۰ ورځو پوري د سازمان اکثريت غړو موافقه وه په هماغه ترتيب جلسه دايريږي سر منشي حد اقل بايد د جلسي د دايريدو څخه مخکي د سازمان غړو ته اطلاع ورکړي . عمومي اسمبله

ketabton.com - The Digital Library

کولاي شي چه جلسه د موقت وخت لپاره په تاخير واچوي .

۲- ځانګړي غونډي : ځانګړي غونډي عمومي اسمبله هغه وخت دايروي چه د امنيت شوراي يي غوښتنه وکړي او ياي د سازمان اکثريت اعضا غوښتنه وکړي .

۳- بيړني ځانګړي غونډي : همدارنګه عمومي اسمبله کولاي شي چه ځانګړي بيړني غونډه جوړه کړي. دا غونډه ۳۷۷A (V) د پريکړه ليک په اساس باندي عمومي اسمبله بايد ۲٤ ساعته کي د امنيت شوراي او يا د سرمنشي په غوښتنه بيدون لدي چه دايمي او غير دايمي اعضا په نظر کي ونيول شي او يا هم د ملګرو ملتونو د سازمان اکثريت اعضا په نظر کي ونيول شي بايد جوړه شي .

سرمنشي حد اقل بايد ٤٠ ورځي مخکي د بيړني ځانګړي غونډي د شروع څخه مخکي جوړيږي . او حد اقل ۱۰ ورځي مخکي که داکثريت اعضاوو په غوښتنه جوړيږي د سازمان تولو اعضاوو ته خبر ورکړي . په هغه صورت کي که غونډه د منشور د (۸) مادي په اساس جوړيږي سرمنشي بايد ۱۲ ساعته مخکي د غونډي د دايريدو څخه مخکي د سازمان اعضاوو ته خبر ورسوي .

ketabton.com - The Digital Library

دوهم مبحث
د امنیت شورای

د امنیت شورای د ملګروملتونو د سازمان یو اصلي ارګان دی چه په نړی کښې د سولې او امنیت د ساتلو مسؤلیت په غاړه لري چه دا مسؤلیت د نړی لویو قدرتونو ته د دوهم نړیوال جنګ په جریان کښې پیدا شوې ؤ چه بیا د امبارتن اوکسي په نړیوال کنفرانس کښې ددې لویو قدرتونو لخوا وړاندې شو په حقیقت کښې د ملګروملتونو سازمان د تشکیل په وخت کښې داسې اورګان په نظر کښې نیول شوې ؤ چه کله بین المللي سوله او امنیت د خطر سره مخامخ کیږي سریع اقدام وکړي.

د امنیت شوراي د نړیوالې سولې او امنیت د ساتلو په منظور بین المللي بندیزونو، مسلحو قواوو او نورو پریکړه لیکونو څخه استفاده کوي.

د امنیت شورای خپله اولینه غونډه په ۱۹٤٦م کال کښې د جنوري په ۱۷ نیټه باندی د لندن د چرچ هاوس (Church House) کښې دایره کړه ولې اوس د امنیت د شورای دایمي کور د امریکا د نیویارک په ښار کښې دی .

د امنیت د شورای په اړوند لاندی موضوعات تر بحث لاندی نیسو.

د امنیت د شورای جوړښت، د رائې اخیستنه، د شورای وظایت او اختیارات د ویتو حق .

اول جز: د امنیت د شورای جوړښت:

Hafizullah Kalim

ketabton.com - The Digital Library

د امنیت شورای د دولتونو څخه یو جوړ شوی اورګان دی چه مجموعاً (۱۵) غړي لري چه په دو برخو ویشل کیږي دایمي غړي او غیر دایمي غړي چه هریو په لاندی ډول مطالعه کوو.

الف:د امنیت شورای دایمي غړي : د امنیت شورای دایمي غړي هغه دي چه د مربوطه دولتونو لخوا د امینت شورای ته معرفي کیږي . د امنیت شورای د ایمي غړي عبارت دي له : جمهوري خلق چین، فرانسه، روسیه، انګلستان او امریکا څخه یعنی ددی هیوادنو نمایند ګان د امنیت د شورای دایمي غړي دي چه د تل لپاره د امنیت په شورای کښې موجود وي .

د امنیت د شورای دایمي غړي د امنیت په شورای کښې له تل لپاره د اوسېدو او موجودیت د امتیاز ترڅنګ د ویتو د حق څخه هم برخمند دي .

د پروفیسور جیساپ په قول باندې د امنیت شورای دایمي غړو ته دا ډول امتیاز پدی علت وړکړل شوې دی چه په نړی کښې د سولې او امنیت د ساتلو دنده په اول قدم کښې ددی هیوادونو په غاړه ده .

که څه هم د امنیت د شورای پنځه (۵) دایمي غړي اوس او په تیر وخت کښې په نړی کښې لوی قدرتونه ؤ ولی نشوویلای چه دوي به په آینده کښې هم پدی ډول د نړی لوی قدرتونه پاتی شي ځکه پدی روستیو کښې په نړی کښې زیات انکشافات منځته راغلی دي او زیاته هیوادونو ترقی او پرمختګ کړی دی او د امنیت د شورای د دایمي

ketabton.com - The Digital Library

غړو د تعداد د زیاتیدو غوښتنه یې کړیده. هغه هیوادونه چه د ترقی په حال کښې دي عبارت دي د هندوستان او برازیل څخه ولې تر اوسه پوری د امنیت د شورای په دایمي غړو کښې کوم تغیر او بدلون نده راغلې.

ب: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي د هغو غړو څخه عبارت دی چه د مربوطه دولتونو او یا حوزو لخوا معرفي کیږي او د عمومي اسمبلې لخوا د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو په حیث تائید کیږي البته دغه معرفي شوي غړي په عمومي اسمبله کښې د نوموړو حوزو نماینډګان وي.

د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد په ۱۹٤٥م کال کښې شپږ (٦) کسان ښودل شوي ؤ ولې په ۱۹٦۳م کال د دسبر په ۱۷ نیټه د عمومي اسمبلې لخوا یوه پریکړه تصویب شوه چه پدی اصلاحیه کښې د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد د شپږ(٦) غړو څخه لسو(۱۰) ته زیات شو خو د امنیت شورای په دایمي غړو کښې کوم تغیر او بدلون رانغلې چه پدی ترتیب سره د امنیت د شورای د غړو تعداد د یولسو(۱۱) څخه پنځلسو(۱٥) ته زیات شو.

دا تغیرات د ۱۹٦۳م تر ۱۹۷۳م کالونو په موده کښې چه د ملګروملتونو د سازمان د غړو تعداد د ۱۱۲څخه تر ۱۳٥ ته زیات شوي ؤ تر سره شول.

ketabton.com - The Digital Library

د ملګروملتونو عمومي اسمبله د امنيت د شوراى د غيردايمي غړو په انتخاب کښې لاندى معيارونه په نظر کښې نيسي:

۱- د بين المللي سولې او امنيت او د سازمان په نورو اهدافو کښې مرسته .

۲- چوکى بايد په جغرافيوي لحاظ په عادلانه ډول وويشل شي.

د غير دايمي غړو انتخاب د عمومي اسمبلې د دوه ثلثه مثبت رائيو په واسطه صورت نيسي ولې د دوه ثلثه رايئو لاسته راوړل هم اسان ندي.

ځيني هيوادونو لکه لهستان په ۱۹۶۳ د اکتوبر په ۳۰ نيټه ۵۱ دور رائيه اخستنه کښې، ځيني نور هيوادونه لکه يوګوسلاويا په ۱۹۵۵ د دسمبر په ۲۱ نيټه دوره رائيه اخستنه، يونان په ۱۹۵۱م د دسمبر په ۲۱ نيټه ۱۹ دوره کښې د امنيت شوراى ته د غير دايمي غړو په صفت داخل شول.

څرنګه چه پورته ذکر شول د عمومي اسمبله د امنيت د شوراى د انتخاب دپاره يو معيار په جغرافيوي لخاظ د چوکيو عادلانه ويش په نظر کښې نيسي.

ولې په عمل کښې عمومي اسمبله سياسي او حقوقي معيارونه په نظر کښې نيسي.

مشترک المنافع هيوادونه په غير د ۱۹۶٤، ۱۹۶۵ او ۱۹۷۲ کلونو څخه هميشه د امنيت دشوراى غير دايمي غړي اوسېدلي دي. پدې ترتيب سره د لاتينې امريکا

ketabton.com - The Digital Library

هیوادونه، د عربو اتحاد او افریقائي هیوادونه معمولاً د امنیت د شورای غیر دایمي غړي ؤ.

د جغرافیوی معیار په نظر کي نیولو سره په ۱۹٦٥ م کال کي د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو جغرافیوي ویش په لاندي ډول دي .

- د لا تین امریکا هیوادونو لپاره دوه چوکۍ .
- د شرقي اروپار لپاره یوه چوکۍ .
- د غربي اروپا د پاره یوه چوکۍ
- د منځني ختیځ لپاره یوه چوکۍ
- د مشترک المنافع هیوادونو لپاره یوه چوکۍ

د ۱۹٦۳ م کال د دسمبر په ۱۷ نیټه د عمومي اسمبلي لخوا یو پریکړه لیک صادر شو چه په ۱۹٦٥ م کال د سپتمبر په اول قابل د اجرا شو پدي پریکړه لیک کي د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو انتخاب د جغرافیوي ویش له مخي په لاندي ډول دي .

د آسیایي او افریقایي هیوادونو لپاره پنځه چوکۍ .

د لا تین امریکا او کاریاب د دریاب د د حوزي لپاره دوه چوکۍ .

د شرقي اروپا د هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

د غربي اروپا د هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

اقیانوسیه او نورو دولتونو لپاره لکه کاناډا ، زیلاند او نورو هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

Hafizullah kalim

ketabton.com - The Digital Library

د امنيت د شوراي د دايمي او غير دايمي غړو څخه علاوه د ملګرو ملتونو د منشور يو ديرشمي مادي په اساس هر غړي هيواد د امنيت د شوراي په غونډو او مذاکراتو کي بي د رايه د ورکولو د حق څخه شرکت کولي شي خصوصاً په هغه مذکراتو کي چه د ملګرو ملتونو د کوم غړي هيواد نفع په کي وي .

همدارنګه د ملګرو ملتونو د منشور د ۳۲ مادي په اساس د دي سازمان غړي هيواد او يا که غړيتوب ونلري او د هغه اختلاف يو طرف وي چه د ملګرو ملتونو د سازمان د امنيت د شوراي د رسيدګۍ لاندي وي د امنيت شوراي يي بغير د رايي او نظر د ورکولو څخه دعوت کړي ترڅو په اړونده مذاکراتو کي شرکت وکړي البته هغه هيوادونه چه د ملګرو ملتونو د سازمان عضويت ونلري د امنيت شوراي کولاي شي د هغوي لپاره يوه اندازه عادلانه شرايط وضع کړي .

دوهم جز: د امنيت په شوراي کي رايه اخيستنه:

د ملکرو ملتونو د سازمان د امنيت په شوراي کي د رايو د اکثريت په واسطه تصميم نيول کيږي يعني د امنيت شوراي چه د يوي مسلي په مورد کي تصميم نيسي معيار يي د رايو اکثريت دي .

د رايو د اکثريت څرنګوالي په ټولو موضوعاتو کي يو شان په نظر کي ندي نيول شوي يعني په هغه مسايلو کي چه د کار قانون پوري اړه لري او په هغه مسايلو

ketabton.com - The Digital Library

كي چه د كار قانون پوري اړه نلري تفاوت او فرق لري .

د كار د قانون په تصميم د نهه مثبت رايو په واسطه نيول كيږي بغير لدي چه د رايو نوعيت په نظر كي ونيول شي يعني دايمي او غير دايمي غړي ، د رايو اكثريت داسي رقم دي چه سره لدي چه د امنيت د شوراي منفي رايي هم ولري په هغه مسايلو په رابطه چ د كار د قانون مطابق وي د غير دايمي غړو د نهه مثبتو رايو په واسطه تصميم نيول كيږي .

د ملكرو ملتونو د سازمان منشور د كار د قانون پوري مربوط اړوند مسايل ندي مشخص كړي او پدي برخه كي سكوت لري ليكن د امنيت د شوراي د رويه په اساس په غير د كار د قانون څخه كولي شو لاندي موِضوعات ياد كړو :

= د شوراي د غونډو پوري اړوند موضوعات د كار لپاره د لارښود انتخاب .

- د شوراي د پاره د رئيسانو انتخابول .
- د ملګرو د غړو ګدون په شوراي كي .
- يو دولت او يو شخص كډون د شوراي د كار لپاره .
- د عمومي اسمبلي د جوړښت لپاره لارښوني او هدايات .
- هر ارخيز كنفرانس جورښت په منشور كي د تجديد نظر لپاره .

Hafizullah kalim

ketabton.com - The Digital Library

د سن فرانسیسکو په نړیوال کنفرانس کي په ۱۹٤٥ م کال کي یوه لیکنه ولوستل شوه چه د امنیت د شوراي د دایمي غړو د تائید وړ وګرځیده پدي لیکنه کي واضیح شوي وه چه د امنیت د شوراي د غوندو په لارښود کي هره موضوع ثبت او درج شي د شوراي د کرني او د قانون جز ګرځي .

نو پدي اساس د امنیت د شوراي د دایمي غړو څخه یو هم نشي کولاي چه د ویتو د حق په استعمال سره د هغه موضوع یوه طرحي مانع وګرځي په شوراي کي .

د نو رو موضوعاتو او مسایلو په اړوند پریکړه او تصامیم پغیر د کار د قانون د رایو په اکثریت په هغه صورت کي چي د دایمي غړو څخه یو هم منفي رایه ورنکړي نیول کیږي . پدي ډول مسایلو کي که د امنیت د شوراي د دایمي غړو او غیر دایمي غړو څخه ١٤ مثبتي رایي ورکړي نو د یو دایمي غړي د منفي رایي په ورکولو باندي د نوموړي موضوع په اړه پریکړه نه کیږي او رد کیږي چه په حقیقت کي همدي عمل ته د ویتو حق ویل کیږي .

هغه مهم مسایل چه مطلق اکثریت لاسته راوړلو ته ضرورت لري له لاندي ډول دي :

- د مسایلو حل په سولیز ډول .
- اصلاح کونکي اقدامات .
- د ملکروملتونو په سازمان کي د یو دولت عضویت په تعلیق کي اچول او یا اخراج کول .

ketabton.com - The Digital Library

د امنیت د شوراي رابطه د عمومي اسمبلي سره او د سر منشي انتخابول .

دريم جز : د امنیت د شوراي وظایف او اختیارات :

د امنیت د شوراي د منشور د موادو له مخې اصلي وظیفه د بین المللي سولي او امنیت ساتل دي . علاوه د اصلي وظیفي څخه د امنیت د شوراي ټول اقدامات باید د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور په چوکات کي اجرا شي د امنیت شوراي د ملګرو ملتونو د اهدافو او اصولو په نظر کي نیولو سره په مختلفو برخو کي لازم اقدامات ترسره کوي .

امنیت شورا د خپلي اصلي وظیفي د اجرا لپاره یعني د نړیوالي سولي او امنیت د ساتلو لپاره په لاندي دوه طریقو باندي عمل کوي .

الف: د اختلافاتو حل په سولیز ډول .

ب: د امنیت د شوراي جبري او قهرجن اقدامات .

الف: د امنیت شوراي هغه اختلافاتو د سولیز حل لپاره مداخله کوي چه ددي احتما موجود وي چه دغه اختلافات بین المللي امنیت او سوله په خطر کي اچوي .
ت

د امنیت شوراي سولي ته د خطر په صورت کي د یرغلیز اقداماتو په صورت کي د دعوا یا د اختلاف طرفینو ته د اختلاف سولیز حل توصیه او لارښونه کوي که د اختلاف طرفین اختلاف ته دوام ورکړي او بین المللي سولي او

ketabton.com - The Digital Library

امنیت ته خطر متوجه کړي د امنیت د شوراي د اختلاف د حل لپاره لاندي روشونو ته د مراجعي توصیه کوي .

- مذاکره
= منځګریتوب
- جوړښت او سازش
- قضایي رسیدګي
- د سیمه ایزو ادارو او یا نورو سولیزو وسایلو په واسطه اختلاف حل .

× هغه مرجع چه د بین المللي اختلافاتو اطلاع او خبر د امنیت شوراي ته ورکوي په لاندي ډول دي :

۱- د ملګرو ملتونو د سازمان هر غړي هیواد کولاي شي چه امنیت شوراي یا عمومي اسمبلي ته د نړیوال اختلاف اطلاع ورکړي .

۲- هغه هیوادونه چه د ملګرو ملتونو په سازمان کي غړیتوب ونلري د هغه اختلاف څخه چه خپله یي یو طرف وي د امنیت شوراي یا عمومي اسمبلي ته اطلاع ورکړي .

۳- عومي اسمبله کولاي شي هغه کړکیچ ته د امنیت شوراي توجو واړوي چه احتمالاً نړیواله سوله او امنیت په خطر کي اچوي .

پدي ځاي کي ددي خبري یادونه ضروري ده که د یوه اختلاف په رابطه د امنیت شوراي خپل واک استعمال کړي نو عمومي اسمبله بیا سپارښتنه نشي کولي مګر په هغه صورت کي که د امنیت شوراي غوښته یي وکړي بناً پداسي مواردو کي د عمومي اسمبلي صلاحیت دوم دي .

Hafizullah kalim

ketabton.com - The Digital Library

٤- د ملګرو ملتونو د سرمنشي په واسطه که کوم نړیوال کړکیچ پدي سازمان د سرمنشي په عقیده بین المللي سولي او امنیت ته خطر وي س منشي کولاي شي چه د هغه اختلاف اطلاع د امنیت شواي ته ورکړي .

وروسته له هغه چه د پورته کومي مرجع په واسطه د امنیت شوراي ته د اختلاف اطلاع ورکړل شي نو د امنیت شوراي په تشریفاتي ډول د رایو په اکثریت (۹) سره پریکړه کوي چه آیا دغه د اختلاف موضوع د خپل کار په قانون کي داخل کړي او که نه .

د امنیت شوراي حق لري چه د غه اختلاف بین المللي و بولي او د خپل کار په قانون کي داخل کړي او یا هغه اختلاف بین المللي ونه بولي او هغه په هیوادونو پوري مربوط وګني نو بیا د منشور د ۲۷ مادي له مخي د امنیت شوراي د دولتونو په داخلي مسایلو کي د مداخلي حق نلري او هغه د تشریفاتي تصمیم په واسطه پریږدي او صرف نظر تري کوي .

بناً کولاي شو چه آخرني پریکړه د امنیت د شوراي په لاس کي ده هغه اختلاف او کړکیچ ته د رسیدګي په صورت کي چه نړیواله سوله او امنیت په خطر کي اچوي مجبوره ده چه د کړکیچ طرفین دعوت کړي تر څو بیدون د رایي د ورکولود حق څخه په مذاکراتو کي ګډون وکړي همدارنکه که هره مسله په شوراي کي مطرح کیږي شوراي د دعوت حق لري خصوصاً په هغه صورت کي چه نوموړي مسله د کوم غړي هیواد د منافعو لپاره موثره وي .

Hafizullah Kalim

ketabton.com - The Digital Library

يو نړيوال كړكيچ ته د رسيدگي په صورت كي بيدون لدي چه د طرفينو نظريات واوريدل شي د امنيت شوراي كولاي شي د تحقيقاتو لپاره يو فرعي اركان جوړ كړي ترڅو ذكر شوي كركيچ په رابطه لازم معلومات راټول كړي .

د امنيت شوراي يو بين المللي كړكيچ ته په لاندي مختلف طريقو رسيدگي كوي .

A= د امنيت شوراي كولاي شي چه د كړكيچ د طرفينو څخه د حل او فصل لپاره په سنتي طريقه غوښتنه وكړي . (مذاكره ، منځكريتوب ، سازش وغيره)

پدي طريقه د كړكيچ د حل روش انتخابول طرفينو ته پريښودل كيږي .

B- د امنيت شوراي كولاي شي چه د اختلاف د حل په هره مرحله كي مناسب توصيه وكړي پدي حالات كي اختلاف د حل شيوه او لاره د شوراي لخوا طرفينو ته وړانيز كيږي البته هغه لارښونه چه د امنيت شوراي يي كوي بايد دا په نظر كي ولري چه قضايي اختلافات په مكمل ډول د دعوا د طرفينو په واسطه د عدالت د نړيوالي محكمي د اساسنامي په اساس دي ديوان او محكمي ته استول كيږي .

تنگه كورفو په مسله كي د امنيت شوراي د اختلاف طرفينو ته توصيه وكړو چه مسله د عدالت بين المللي محكمي ته راجع كړي. البته دا يواځني مورد دي چه

ketabton.com - The Digital Library

طرفینو ته دیوان ته استولو یا او ارجاع کولو توصیه د شوراي لخوا شویده .

په ۱۹۵۱ م کال د سویز د کانال په کډون د هند او پاکستان اختلاف او همدارنگه په ۱۹٤۷ م کال کي د اندونیزیا په مسله کي د امنیت شوراي ته د حاکمیت لاره وړاندیز کړي وه .

C- په هغه اختلافاتو کي چه د طرفینو حقوق د اثر لاندي راولي شوراي کولاي شي هغه مقررات چه د هغو په واسطه اختلاف حل او فصل کیږي هغه اختلاف ته درسیدگي طرزالعمل طرفینو ته توصیه کړي .

پدي ډول مواردو کي د امنیت شوراي د نیمه قضایي مرجع رول لوبوي ددي روش او طریقي څخه هغه وخت استفاده کیدي شي چه د امنیت د شوراي په عقیده نوموړي اختلاف بین المللي سوله او امنیت په خطر کي اچوي بیدون لدي فقط شوراي کولاي شي چه په مسله کي د طرفینو په رضایت دي لاري ته د رجوع توصیه وکړي .

D- د امنیت د شوراي د خوا د ملگرو ملتونو د سازمان په چوکاټ کي د اختلافاتو د حل لپاره دیو مرجع جوړول .

لکه په ۱۹٤۷م کال په اندونیزیا کي د سولي د کمیتي جوړول، د هند او پاکستان تر منځ د کشمیر د مسلي په سر . او یایي موجود ارگان ته راجع کول لکه د فلسطین مسله د امنیت د شوراي لخوا عمومي اسمبلي ته راجع کیدل .

بناً د اختلافاتو د حل او فصل کولو لپاره د امنيت د شوراي له طرفه په سوليز ډول د امنيت د شوراي توصيه ګاني د طرفينو لپاره کومه الزامي جنبه نلري ولي د امنيت د شوراي تصاميم بيا الزامي او اجباري جنبه لري .

ب: د امنيت د شوراي له طرفه د اختلافاتو حل په جبري او قهرجن اقداماتو سره :

په هغه صورت کي چي بين المللي سوله او امنيت د کوم دولت لخوا په دنيا کي د خطر سره مخامخ کيږي نو د امنيت شوراي بيا دهغه دولت په مقابل کي بعضي قهرجن اقدامات تر اقدام لاندي نيسي او د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور د اووم فصل مقررات تر اجرا لاندي نيسي (په هغه حالت چه د کوم دولت لخوا سولي ته تحديد ، سولي ماتول ، او يا کوم يرغليز عمل سرته ورسيږي د امنيت شوراي د هغه دولت په مقابل کي جبري او قهرجن اقدامات سرته رسوي) . سولي ته تحديد د امنيت خرابول او يرغليزو اعمالو په اړونده لاندي دوه نقطو ته اشاره کوو :

١- دا چي د ملګرو ملتونو د سازمان په منشور کي سوله نده مشخص شوي که د سولي څخه منظور بين المللي سوله وي نو کوم مواردو څخه يادونه کولي شو چه سولي ته خطر او ګواښ او خطر وي . شوراي کولاي شي چه په داخلي اختلافاتو کي چه بين المللي سوله د ګواښ سره نه مخامخ کوي وسله وال اقدام وکړي .

Hafizullah Kalim

ketabton.com - The Digital Library

ددي امر منل به د منشور د مقاصدو خلاف وي ان تردي چه د کوريا په مسله او دهغه څخه مخکي د اندونيزيا په مسله مطرح شوي وه او د امنيت شورا د هيڅ ډول اقدام حق يي نه درلوده ځکه چه دا (۱۰۰%) په داخلي امورو کي دخالت وه بناً د ذکر شوي دليل په اساس په دواړو مرحلو کي په ضمني ډول رد شو .

همدارنکه د کانګو په بحران کي باوجود ددي چه نوموړي هيواد د ملګرو ملتونو د سازمان څخه د مداخلي غوښتنه کړي وه او د ملګرو ملتونو د سازمان په منشور يي عمل کولو بيا هم سرمنشي د دولتونو په داخلي امورو کي د عدم مداخلي د اصل له مخي دستورالعمل صادر کړ چه د سولي د ساتلو قواوو د رقيبو قدرتونو په رقابت کي ګدون ندي کړي فقط د عمومي نظم په ځاي کولو ، د افرادو ساتل او خارجي عواملو قطع کول خصوصاً بلژيک .

۲- هغه مفاهيم چه د منشور په (۳۹) ماده کي ذکر شويدي سولي ته خطر د امنيت خرابول او يرغليز اعمال يي ندي تعريف کړي .

پدي ځاي کي د يادولو وړ ده چه نه تعريف کول ددي مفاهيمو قصداً دي او د سن فرانسيسکو په کنفرانس کي خاصتاً ددي موضوع په رابطه قصداً قضاوت کول د امنيت شوراي ته انتقال شويدي پدي کنفرانس کي هغه وخت چه دي موضوع ته (سولي ته خطر ، د امنيت خرابول او يرغليز اقدامات د تعريف طرفداران بريالي نه شول په

ketabton.com - The Digital Library

هغه کسانو چه فکر يي کولو چه د يرغليزو اعمالو فهرست برابرول امکان نلري بناً دغه موضوعات بي تعريفه باتي شول او د ملګرو ملتونو په منشور کي ځاي نه شول .

لاکن د ۱۹۵۰ م کال ګډوډيو خاصتاً د کوريا جنګ د لوي تجاوز نه مخکي د تعريف ضرورت احساس شو .

عمومي اسمبلي د۱۹۵۰ م په پيل سره دي مهم کار ته متوجه شوله چه د همدي کال څخه وروسته د تجاوز د تعريف په رابطه مباحثات شروع شول ددي مباحثاتو په نتيجه کي په ۱۹۷٤م د دسمبر په ۱٤ نيټه د عمومي اسمبلي لخوا دا پريکړه ۳۳۱٤ اسمبلي لخوا دا پريکړه صادر شوله .

Hafizullah Kalim

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English